

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, nr. 152/2009. Frumvarpið er nr. 18 á þingmálaskrá ríkisstjórnarinnar á 157. löggjafarþingi.
Ráðuneyti	Fjármála- og efnahagsráðuneytið, skrifstofa skattamála
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	30. september 2025

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifaþáttum fyrir ríkið

- 1. Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifaþættir á fjárhag ríkissjóðs.**
 - a) Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
Frumvarpið er fyrri áfangi í endurskoðun laga um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, nr. 152/2009. Gert er ráð fyrir að ekki verði um aukin útgjöld fyrir ríkissjóð að ræða en hluti breytinganna gæti hægt á útgjaldavexti og leitt til þess að stuðningur verði markvissari. Unnið er að greiningu á áhrifum og valkostum, m.a. með því að greina gögn Rannís og Skattsins ásamt því að skoða sambærileg stuðningskerfi erlendis. Matið verður uppfært í endanlegu áhrifamati frumvarpsins.
 - b) Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Varanleg.
 - c) Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.
Verður uppfært þegar mat liggur fyrir.
 - d) Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.
Verður uppfært þegar mat liggur fyrir.
- 2. Tekjubreytingar.**
Liggur ekki fyrir á þessum tímapunkti þar sem endanlegt mat hefur ekki farið fram. Verður uppfært.
- 3. Útgjaldabreytingar.**
Liggur ekki fyrir á þessum tímapunkti þar sem endanlegt mat hefur ekki farið fram. Verður uppfært.
- 4. Eignabreytingar.**
Á ekki við.
- 5. Aðrir áhrifaþættir varðandi ríkisfjármál.**
 - a) Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum.
Verður uppfært þegar mat liggur fyrir.
 - b) Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál.
Sjá a
 - c) Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs.

- Sjá a
- d) Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur.
Sjá a
- e) Rekstrarform ríkisstarfsemi.
Sjá a
- f) Opinber innkaup og útboð.
Sjá a
- g) Eignaumsýsla ríkisins.
Sjá a
- h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna.
Sjá a
- i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins. Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara
Sjá a

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaáætlun – fjármögnun

1. **Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:**
 - a) í gildandi fjárlögum
Fjárhagsáhrif áformaðra lagabreytinga koma ekki fram fyrir en árið 2027.
 - b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs
Fjárhagsáhrif áformaðra lagabreytinga koma ekki fram fyrir en árið 2027.
 - c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar
Framlög til rannsóknar og þróunar fara vaxandi í forsendum fjármálaáætlunar 2026–2030. Er þó áætlað að endurskoðun laganna leiði til þess að vöxturinn verði sjálfbær og hægari en áður hafði verið ráðgert. Þannig hefur verið gert ráð fyrir áhrifum af lagasetningunni að hluta en þar sem heildaráhrif liggja ekki fyrir á þessum tímapunkti verða áhrifin uppfærð í endanlegu áhrifamati.
2. **Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum?**
Ekki er gert ráð fyrir að frumvarpið auki útgjöld ríkissjóðs.
3. **Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?**
Nei.

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

1. **Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið.**
Verður uppfært í endanlegu áhrifamati.
2. **Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999?**
Með breytingum á lögum um stuðning við rannsóknir og þróun er gert ráð fyrir að áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði verði takmörkuð, en jafnframt stuðli breytingarnar að skýrara og einfaldara regluverki. Áformað er að einfalda og skýra reglur í því skyni að auðvelda ákvarðanir Rannís við umsóknarferlið og stytta afgreiðslutíma ásamt því að auka fyrirsjáanleika fyrir umsækjendur. Ekki hefur þótt tímabært að leita umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur.

3. Samkeppnisiskilyrði.

- a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).
Fyrirhugaðar breytingar munu ekki veita tilteknum aðilum einkarétt á stuðningi.
- b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
Áformaðar breytingar munu ekki fela í sér aðgangshindrun að úrræðum vegna stuðnings við nýsköpunarfyrirtæki. Áformað er að skýra gildissvið og einfalda stjórnsýslu sem og að auka fyrirsjáanleika.
- c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).
Ekki er áformað að breytingar komi til með að takmarka möguleika fyrirtækja til að mæta samkeppni á markaði.
- d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)
Á ekki við.

D. Önnur áhrif

1. **Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.**
– Ath. að skylt er að leggja slíkt mat fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar og tilkynna niðurstöðu máls til samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins.
Frumvarpið hefur ekki áhrif á fjárhag sveitarfélaga.
2. **Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi).**
– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með fjögurra mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.
3. **Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000.**
– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.
4. **Áhrif á byggðalög.**
Á ekki við
5. **Áhrif á frjáls félagasamtök.**
Á ekki við
6. **Áhrif á jafnrétti kynjanna.**
Í skoðun.
7. **Áhrif á lýðheilsu.**
Á ekki við
8. **Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir.**
Í skoðun.
9. **Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri.**
Á ekki við
10. **Áhrif á stjórnsýslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni.**
Breytt umgjörð mun hafa áhrif á framkvæmdar- og eftirlitsaðila. Áhrifin á framkvæmdaraðila verða mest í upphafi þegar breytingar eru innleiddar en ættu í kjölfarið að auðvelda yfirferð og

afgreiðslu umsókna í gegnum einfaldara regluverk og skýrari umgjörð. Einfaldari og skýrari umgjörð gagnast einnig eftirlitsaðilum.

11. Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar.

12. Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun.

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag.

Ekki er gert ráð fyrir að frumvarpið auki útgjöld ríkissjóðs. Endanlegt áhrifamat verður birt þegar frumvarp/reglugerð liggur fyrir í fullmótuðu formi.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á.

3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat).

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?

2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?

3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?